

502 01.08 7

1

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р ЕВГЕНИЙ ГЕРЧЕВ КАНДИЛАРОВ,

Софийски университет „Св. Климент Охридски“, ФКНФ, Катедра „Езици и култури на Източна Азия“, ЦИЕК

За научната продукция на гл. ас. д-р НАДЯ ДИМИТРОВА ФИЛИПОВА, участник в конкурс за академичната длъжност „доцент“ в Института за исторически изследвания при БАН, по професионално направление 2.2 История и археология, научна специалност 05.03.06 История на България (История на българската външна политика в Близкия Изток след Втората световна война до началото на XXI век)“, обявен в ДВ, бр. 25 от 24 март 2017 г.

Надя Филипова получава магистърска степен по история от СУ „Св. Климент Охридски“, след което преминава докторска програма към Института по история при БАН и през 2008 г. успешно защитава пред ВАК на РБ докторска дисертация на тема „Политиката на България към Египет, Сирия и Ирак (средата на 50-те – средата на 70-те години на XX век)“.

От 2009 година тя е асистент, а от 2011 година е главен асистент в Секция „История на България след Втората световна война“ на Института за исторически изследвания при БАН. През 2017 г. е избрана за научен секретар на същия институт.

От 2014 г. в качеството си на хоноруван преподавател д-р Филипова води специализирани лекционни курсове в бакалавърската и магистърската програми на катедра „Арабистика и семитология“ към СУ „Св. Климент Охридски“, посветени на историята и съвременното развитие на арабските държави, както и българската дипломация в Арабския свят. Това само по себе си показва високата оценка дадена на Надя Филипова от страна на колегите от специалност „Арабистика“ в СУ, които я считат за един от водещите и авторитетни специалисти в областта на българо-арабските отношения и съответно включват нейните научни постижения в образователния процес на университета.

През всичките години на своето кариерно и академично израстване Надя Филипова фокусира своите изследователски интереси върху съвременното политическо и социално-икономическо развитие на арабските държави и най-вече върху отношенията им с България. Потвърждение за това е списъка с публикации

на кандидата посветени на различни аспекти от развитието на Арабския свят и отношенията му с България, както и многобройните участия на д-р Филипова в международни и национални научни конференции и симпозиуми свързани с изследваната от нея проблематика. Наред с това д-р Филипова има участие в четири големи научни проекта, два от които с международно участие, в рамките на които усъвършенства познанията си и задълбочава своите приноси по темите и в областите, които изследва.

От документацията, представена от кандидата за участие в конкурса, е видно, че гл. ас. д-р Надя Филипова отговаря на всички задължителни условия на както на ЗРАСРБ така и на Правилника на ИИСТИ. Тя има образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност, по която е обявен конкурсът; нейният стаж по специалността е повече от необходимия съгласно Правилника; участва в конкурса със самостоятелен монографичен труд, който съответства на предмета и обхвата на обявения конкурс и не повтаря темата на докторската ѝ дисертация; Автосправката за научните приноси адекватно ги отразява. Документацията, представена от кандидата, е пълна и изрядно оформена.

В процедурата по настоящия конкурс гл. ас. д-р Надя Филипова участва с общо 17 публикации, от които 1 монография със заглавие *„България и Сирия в „ерата Асад“*. *София: Изток-Запад, 2017, 522 с.* и 16 статии и студии, посветени на различни теми и проблеми свързани с отношенията между България и Арабския свят.

Хабилитационният труд на д-р Филипова представлява монографично изследване, посветено на един от най-актуалните и горещи проблеми свързани с изключително динамично развиващата се обществено-политическа, международна и геополитическа ситуация в региона на Близкия Изток и ролята и мястото на България в този процес. Този труд действително представлява първото цялостно сравнително изследване на развитието на политическите позиции на България и Сирия по основните блискоизточни проблеми както в периода на Студената война, така и в годините след нея до наши дни. В контекста на това изследване за първи път в българската историография се проучват детайлно и българо-сирийските политически и икономически отношения. Трудът впечатлява не само със своя обем от общо 522 страници, но най-вече с обхвата на анализиранияте събития и процеси и

разбира се със самия анализ, който се базира на изключително богат и разнообразен по своя характер документален материал, както и многобройна и разнообразна научна литература на различни езици. Един от най-приносните елементи не само в хабилитационния труд на д-р Филипова, но и в цялостната ѝ научна продукция е използването и анализирането на разнороден, първокласен и непубликуван архивен материал, голяма част от който тя за първи път въвежда в научно обръщение. Хабилитационният труд разкрива цялостната картина на международните отношения в региона на Близкия Изток, развитието на тези държави както в политическо, така и в социално-икономическо отношение, вътрешните конфликти и противоречия и най-вече взаимоотношенията между отделните държави в региона в контекста на глобалното противопоставяне Изток-Запад и вплитането на специфичния по своя характер арабо-израелски конфликт в междублоковия политически, икономически и идеологически сблъсък между СССР и САЩ в годините на Студената война. Д-р Филипова разкрива много последователно цялата панорама на блискоизточната динамика, всички вътрешни и външни фактори, които въздействат върху тази динамика, като същевременно проследява как факторите се променят не само в различните етапи от Студената война, но и в процеса на трансформация на системата от международни отношения след разпадането на структурите на Източния блок и преминаването към еднополюсен модел. В последната част на изследването се анализира и новият преход към т. нар. многополюсен модел на международните отношения, което съвсем естествено се отразява на процесите в региона. Заедно с това през призмата на отношенията между България и Сирия, д-р Надя Филипова поставя на анализ и разкрива многоаспектно цялостната политика на България към региона, като същевременно откроява спецификите на българо-сирийските отношения.

В студиите и статиите предоставени за участие в конкурса се открояват няколко конкретни тематични линии, които се изследват и анализират за първи път в българската историография въз основа на първостепенни архивни документи, част от които съставляват все още необработени фондове на ЦДА на РБ, с които д-р Филипова е работила. Основните теми, които кандидатът изследва са тези за икономическите аспекти на българо-арабските отношения в годините на Студената

война, за позицията на България спрямо арабо-израелския конфликт и спрямо палестинското съпротивително движение и решаването на палестинския въпрос и др.

Оценката ми за хабилитационния труд и другите публикации на гл. ас. д-р Надя Филипова е, че те безспорно внасят нови теми в съвременната българска историография, по-голямата част от тях въвеждат в обръщение нов документален материал и предлагат нови гледни точки по някои от известните и широко обсъждани в историческата литература по света конфликти. Едновременно с това нейните трудове запълват една съществена празнина в българската научна литература, а именно детайлното документално проучване и анализиране на българо-сирийските отношения в съвременния период. Публикациите на гл. ас. д-р Надя Филипова направени след защитата на дисертационния ѝ труд показват, че тя систематично задълбочава и разширява обхвата и проблематиката на своите изследвания посветени на Арабския свят и отношенията на България с него, като постепенно се оформя като един от малкото водещи и авторитетни специалисти по тази проблематика. Приложеният списък с цитиранията говори в полза на тези мои твърдения: публикациите на д-р Филипова се четат от научната колегия в България и предизвикват интерес и дискусии. Ето защо съм убеден, че приносите от публикациите на кандидата са важни както за науката, така и за образователната практика.

Направените в настоящото ми становище изводи за представената за рецензиране научна продукция ми дават основание да препоръчам убедено на уважаемите членове на Научното жури и на Научния съвет на ИИСТИ при БАН да гласуват положително за избора на гл. ас. д-р НАДЯ ДИМИТРОВА ФИЛИПОВА на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ по обявения конкурс.

28 юли 2017

София

доц. д-р Евгений Кандиларов